

Kinderrechten- beginselen

- **Kinderen worden beschermd tegen iedere vorm van handel en uitbuiting** (artikel 32, 33, 34, 35 en 36 IVRK en artikel 1, 8, 9 FP-34).
- **Het belang van het kind staat voorop in de aanpak van uitbuiting van kinderen** (artikel 3, 32, 34, 35 en 36 IVRK en artikel 8, 9 FP-34).
- **Ieder slachtoffer van kinderhandel moet passende hulp en begeleiding krijgen gericht op reïntegratie en rehabilitatie** (artikel 3, 19, 39 IVRK en artikel 8, 9 FP-34).
- **Er moet speciale aandacht zijn voor de veiligheid van kinderen in de opsporing en vervolging van mensenhandel** (artikel 8 FP-34).

Kinderrechten & uitbuiting

Het aantal meldingen van kinderporno op internet en het verdwijnen van minderjarigen uit de vreemdelingenopvang neemt explosief toe. Er moeten stappen ondernomen worden om dit een halt toe te roepen. Ook moet er een Rijksbrede aanpak ontwikkeld worden om buitenlandse minderjarige slachtoffers van mensenhandel beter te ondersteunen en criminele uitbuiting van kinderen te voorkomen.

Beleid voor buitenlandse minderjarige slachtoffers van mensenhandel

UNICEF Nederland en Defence for Children vragen al jaren aandacht voor de verblijfsrechtelijke positie van buitenlandse minderjarige slachtoffers van mensenhandel. De huidige verblijfsregeling (B8/3 Vc.) biedt hen te weinig bescherming. In 2013 deden beide organisaties een voorstel voor een (kleine) aanpassing in *Beter Beschermd in de B8/3; een duurzame oplossing voor buitenlandse minderjarige slachtoffers mensenhandel*. Voorgesteld is om het zogeheten "schrijnende pad" standaard van toepassing te verklaren op minderjarige slachtoffers. Het "schrijnende pad" houdt in dat voor slachtoffers die vanwege hun conditie niet kunnen meewerken aan het strafrechtelijk proces toch de mogelijkheid bestaat om een tijdelijke verblijfsvergunning te krijgen.

In december 2016 is daarnaast samen met het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel de toenmalige minister van Justitie en Veiligheid opgeroepen om te komen tot een meerjarenstrategie om buitenlandse minderjarige slachtoffers beter te beschermen, onder andere door middel van een kindvriendelijke verblijfsregeling. Op 23 februari 2017 is de motie van de Tweede Kamerleden Van Nispen en Volp aangenomen waarin gevraagd wordt om een betere invulling van de verblijfsregeling. Het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt hier in 2018 aan.

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft, mede naar aanleiding van bovengenoemde oproep, in zijn Kamerbrief van 28 november 2017 aangekondigd om in 2018 met een plan van aanpak te komen voor slachtoffers van mensenhandel. UNICEF Nederland en Defence for Children volgen beide ontwikkelingen op de voet.

⇒ wij bevelen aan dat

- het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een Rijksbrede aanpak ontwikkelen voor buitenlandse minderjarige slachtoffers van mensenhandel;
- het ministerie van Justitie en Veiligheid verklaart dat het "schrijnende pad" van de verblijfsregeling voor slachtoffers van mensenhandel ook van toepassing is op minderjarige slachtoffers.

Indicatoren

Indicatoren	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ¹	verschil tov 2016
Minderjarige slachtoffers mensenhandel (jongens-meisjes)	223 85j-198m	260 32j-228m	283 65j-218m	292 70j-222m	248 59j-189m	-	-
Buitenlandse minderjarige slachtoffers	82 21j-61m	94 30j-65m	140 65j-75m	133 70j-63m	115 48j-67m	-	-
Top 2 herkomstlanden (naast Nederland)	Guinee, Sierra Leone	Guinee, Sierra Leone	Eritrea, Albanië	Afghanistan, Vietnam	Vietnam, Eritrea	-	-
Minderjarige slachtoffers die een tijdelijke vergunning hebben gekregen	20	10	10	<10	10	-	-
Verdwijningen van minderjarigen uit de vreemdelingenopvang (beschermd opvang)	160 (< 10)	160 (1)	110 (10)	160 (20)	290 (30)	360 (10) ²	+ 24%
Meldingen online beeldmateriaal kindermisbruik	19.872	23.278	28.960	63.056	100.478	154.897 ³	+ 54%
Meldingen over online seksueel misbruik	640	750	1.331	1.552	1.869	1.7094 ⁴	-9%
Meldingen kinderseksuïerisme	36	22	13	43	33	17	-49%
Hulpvragen van/voor mensen met seksuele gevoelens voor kinderen ⁵	120	187	214	198	196	214	+ 9%

24%

meer verdwijningen van minderjarigen uit de vreemdelingenopvang

54%

meer meldingen van online beeldmateriaal kindermisbruik

Opvang en het voorkomen van verdwijningen

In 2016 verdwenen er 290 alleenstaande kinderen uit de opvang. Dit was reeds een flinke stijging ten opzichte van de vorige jaren. Dit aantal is opnieuw gestegen: in 2017 verdwenen er 360 alleenstaande kinderen. Omdat deze jongeren alleenstaand zijn en geen rechtmatig verblijf hebben, zijn zij kwetsbaar om slachtoffer te worden van mensenhandel. De grootste groep bestaat uit jongens uit Marokko, Algerije, Afghanistan en Albanië. De meesten van hen vertrekken binnen drie maanden na aankomst in Nederland uit de opvang. De verklaring hiervoor is dat het enerzijds jongeren betreft die geen kans maken op een status, en anderzijds dat de procedures sneller verlopen waardoor ook eerder duidelijk is dat deze jongeren geen status zullen krijgen.

Ook uit de beschermd opvang voor minderjarige (vermoedelijke) slachtoffers mensenhandel verdwenen kinderen. In veruit de meeste gevallen ging het de afgelopen jaren om Vietnamezen die als "minderjarige" binnenkwamen, maar in de meeste gevallen meerderjarig bleken te zijn. Dit blijkt uit een onderzoek van de Landelijke Recherche in 2016 naar verdwijningen uit de beschermd opvang. Zij startte het onderzoek naar aanleiding van Vietnamezen die vanuit hier doorreizen naar het Verenigd Koninkrijk en daar onder andere worden uitgebuit in de hennepcultuur. Aangezien er geen sprake was van uitbuiting in Nederland, en ook niet op voorhand te zeggen was dat zij in een ander land zouden worden uitgebuit, konden zij niet worden aangemerkt als slachtoffers mensenhandel. Er is geen onderzoek gedaan naar de tien Vietnamezen die in 2017 uit de beschermd opvang zijn verdwenen.

Criminele uitbuiting

Naar aanleiding van signalen van criminele uitbuiting van Oost-Europese kinderen, werd in januari 2015 in Amsterdam het project 13Oceans gestart. Zorg- en veiligheidspartners werkten hierbij in één team succesvol samen om dit probleem aan te pakken. Het politieteam dat hiervan onderdeel uitmaakte, is helaas begin 2017 opgeheven.

De kennis over criminele uitbuiting en de aanpak hiervan is nog niet landelijk geborgd. Volgens cijfers van het Expertisecentrum Mensensmokkel en Mensenhandel (EMM) waren er in 2016 in Nederland 252 kinderen met een Oost-Europese nationaliteit betrokken bij delicten zoals winkeldiefstal, zakkenrollerij, babbeltucs en woninginbraak. Het is onwaarschijnlijk dat deze kinderen op eigen initiatief handelden.

Wij bevelen aan dat

- het ministerie van Justitie en Veiligheid samen met de vreemdelingenketen onderzoekt hoe verdwijningen kunnen worden voorkomen;
- de politie onderzoek instelt wanneer kinderen verdwijnen. Daarbij moet er goede samenwerking zijn en werkafspraken gemaakt worden tussen de politie, het COA, NIDOS, en met andere landen van doorreis en bestemming.

Wij bevelen aan dat

- er een landelijke en regionale aanpak komt van criminele uitbuiting van kinderen;
- zorg- en veiligheidspartners hierin multidisciplinair samenwerken;
- kennis van deze vorm van uitbuiting wordt versterkt bij politie en hulpverlening.

¹ De cijfers in de eerste drie rijen betreffen het aantal (vermeende) slachtoffers kinderhandel dat is gemeld bij CoMensha. Het cijfer in de vierde rij is bekend bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze cijfers komen echter pas beschikbaar na analyse door de Nationaal Rapporteur Mensenhandel, naar verwachting in de tweede helft van 2018. De cijfers in de laatste vier rijen zijn afkomstig van Expertisebureau Online Kindermisbruik.

² Bron: brief van het ministerie van Justitie en Veiligheid, 27 maart 2018. Cijfers zijn door het ministerie afgerond op tientallen.

³ Het totale aantal URL's dat in 2017 bekeken is door Meldpunt Kinderporno. NB: niet al deze URL's bevatten ook strafbaar materiaal ('kinderporno'). Dit geldt ook voor de cijfers van voorgaande jaren. In 2017 bevatte 54% kinderporno.

⁴ Helpwanted.nl is bedoeld voor (ouders van) jongeren tot 25 jaar die slachtoffer zijn van online seksueel misbruik. De afgelopen jaren kwamen er ook meldingen binnen van jongeren ouder dan 25 jaar. Daarnaast waren er meldingen waarbij de leeftijd van het slachtoffer niet werd opgegeven. Daarom is onderscheid naar 'ouder dan 25 jaar' moeilijk te maken, en bevat deze tabel het totaal aantal meldingen. In 2017 was er een daling, omdat de chat ruim drie maanden heeft stilgelegen door een technische storing.

⁵ Aantal unieke hulpvragen van mensen die zich zorgen maakten over zichzelf of over iemand in hun omgeving, of van professionals met zorgen over een cliënt.

Niet alleen Oost-Europese kinderen worden gebruikt voor het plegen van criminele activiteiten. Via de Kinderrechtenhelpdesk ontvangen wij ook signalen dat jongeren uit asielzoekerscentra, op middelbare scholen en uit jeugdhulpinstellingen worden geworven door criminelen. De precieze omvang is onbekend, omdat criminele uitbuiting niet altijd wordt herkend en geregistreerd.

Meer inzet voor verwijderen van kinderporno van internet

Sinds 2012 werken er 150 gespecialiseerde politiemensen op het thema kinderporno en kindersekstoerisme. Hoewel het aantal meldingen van kinderporno sinds 2012 met 800 procent is toegenomen, is er geen rechercheur bijgekomen. Hierdoor blijven duizenden meldingen liggen. Het is hoog tijd dat meer menskracht wordt vrijgemaakt bij de politie om slachtoffers van online kindermisbruik op te sporen en misbruikers te stoppen.

Mensen die kinderporno op het internet tegenkomen, kunnen dit melden bij het Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM). Deze organisatie verwijdert de beelden van het internet en stuurt het door naar de politie. Ieder jaar neemt het aantal meldingen bij het EOKM explosief toe. In 2017 bekeek het EOKM bijna 155.000 URL's ten opzichte van bijna 10.000 in 2010. Toch moet ieder jaar via een amendement bij de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer extra financiering voor het EOKM gevraagd worden.

UNICEF Nederland en Defence for Children roepen de Nederlandse overheid op om, gezien de toename van het aantal meldingen, deze financiering structureel te verhogen en de bevoegdheden van het EOKM uit te breiden. Uitbreiding van de bevoegdheden is noodzakelijk, omdat het EOKM op dit moment zelf niet aan actieve opsporing mag doen. Daarnaast mogen medewerkers alleen beeldmateriaal verwijderen die zij gemeld krijgen. Zij mogen niet verder klikken op websites waar strafbaar materiaal op staat en ook geen gebruikmaken van de zogeheten *webcrawler* die continu automatisch op het internet kan zoeken naar strafbaar materiaal om het te verwijderen. Met de extra bevoegdheden om actief op te sporen, zou het EOKM veel meer afbeeldingen van kindermisbruik kunnen verwijderen van het internet.

Voorlichting op scholen over seksualiteit en internetveiligheid

In het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs zijn scholen verplicht aandacht te besteden aan seksualiteit en seksuele diversiteit om de seksuele weerbaarheid van jongeren te versterken. Scholen zijn vrij om te kiezen hoe zij dat doen.

De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen concludeert in het rapport 'Effectief preventief. Seksuele en relationele vorming in het onderwijs' (2017) dat het niet bekend is welke effecten lespakketten hebben in het voorkomen van seksueel geweld. Simpelweg, omdat er geen onderzoek naar is gedaan. Ook schiet de voorlichting aan minderjarigen van zestien en zeventien jaar tekort, omdat seksuele voorlichting alleen verplicht is voor het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er onvoldoende aandacht voor seksualiteit en flirten via internet. Dit aspect wordt niet door alle scholen meegenomen en dit wordt ook niet expliciet genoemd in de kerndoelen. In een tijd waarin internet en sociale media een grote rol spelen in het leven van jongeren zou internetveiligheid een vaste plek in het onderwijs moeten hebben.

Pak online seksaanbieders aan

Prostitutiebezoekers die misbruik maken van een minderjarige hoeven zich in Nederland nauwelijks zorgen te maken. In recente rechtszaken kreeg een aantal 'klanten' van minderjarigen slechts één dag cel. Want, zo beargumen-

↳ wij bevelen aan dat

- het ministerie van Justitie en Veiligheid zorgt voor voldoende capaciteit bij de politie om kinderporno te bestrijden;
- de structurele financiering voor het EOKM wordt verhoogd en de organisatie meer bevoegdheden krijgt, zodat zij ook actief afbeeldingen van kindermisbruik van het internet kunnen verwijderen.

↳ wij bevelen aan dat

- het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap investeert in effectieve lespakketten om seksueel geweld te voorkomen;
- de kerndoelen voor het onderwijs over seksualiteit uitgebreid worden met internetveiligheid;
- voorlichting over seksualiteit ook verplicht is voor jongeren van zestien en zeventien jaar.

teerden de rechters, zij waren niet op zoek naar een minderjarige. Het desbetreffende slachtoffer van mensenhandel werd immers aangeboden op een website voor volwassen prostituees.

Die websites verdienen aan het aanbieden van sekswerk. Door het aanbieden van minderjarigen op hun website faciliteren zij mensenhandelaren in het adverteren met verboden commerciële seks met minderjarigen. Bovendien profiteren zij van de seksuele uitbuiting van minderjarigen. Dit zijn strafbare feiten volgens Artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid is in gesprek met enkele welwillende website-aanbieders om ervoor te zorgen dat verboden advertenties snel van de websites verwijderd worden wanneer de politie hierop stuit. Maar de online aanbieders van sekswerk hebben zelf ook een verantwoordelijkheid om na te gaan of de prostituees die zij aanbieden wel meerderjarig zijn.

Zorgen om zwanger meisje

Een jeugdbeschermer meldt begin 2018 dat een groep Roemeense jongemannen in Rotterdam is aangehouden wegens winkeldiefstal. Er is ook een 14-jarig meisje bij. Aan de Raad voor de Kinderbescherming heeft het meisje verteld dat ze naar Nederland is gekomen om te werken. Wat dit werken precies inhoudt, kan zij niet zeggen. Er zijn zorgen om dit meisje, dat om onduidelijke redenen met deze groep mannen naar Nederland is gekomen. Ze ziet bleek en blijkt al vier maanden zwanger te zijn.

Het meisje wordt in een jeugdzorginstelling geplaatst. De moeder van het meisje is in Roemenië. Zij wil graag dat het meisje samen met haar oom, een van de aangehouden mannen, terugkomt. De jeugdbeschermer gaat hiermee niet akkoord. Moeder moet zelf komen om het meisje op te halen. Na drie dagen komt de oom van het meisje weer vrij. Diezelfde avond verdwijnt het meisje uit de instelling. Defence for Children adviseert de Roemeense kindbescherming op de hoogte te brengen, zodat zij kunnen nagaan of het meisje veilig is teruggekeerd en welke hulp het meisje nodig heeft.

Zorgen

Uitbuiting van kinderen is een ernstige schending van hun rechten. De precieze omvang hiervan is niet bekend, maar er zijn op verschillende vlakken zorgelijke signalen.

Het aantal meldingen van kinderporno is sinds 2012 met 800 procent gestegen. Ondanks deze stijging is er geen rechercheur bij gekomen.

In 2017 zijn 360 alleenreizende minderjarige asielzoekers uit de opvang verdwenen, met onbekende bestemming. Dat is veel en veel meer dan ooit. Deze jongeren moeten overleven in de illegaliteit en zijn daarom kwetsbaar om in een uitbuitingssituatie terecht te komen.

Vooruitgang

De belangrijkste vooruitgang is de toezegging van het ministerie van Justitie en Veiligheid – na jaren aandringen door Defence for Children en UNICEF Nederland – dat onderzocht gaat worden hoe de verblijfsregeling voor minderjarige slachtoffers mensenhandel kindvriendelijker kan worden gemaakt.

Positief is dat het ministerie van Justitie en Veiligheid met website-aanbieders spreekt om door de politie gesignaleerde advertenties van minderjarige prostituees snel van websites te verwijderen.

↳ wij bevelen aan dat

het ministerie van Justitie en Veiligheid onderzoekt hoe online seksaanbieders strafrechtelijk kunnen worden aangepakt voor mensenhandel wanneer zij adverteren met personen die in werkelijkheid minderjarig zijn.